

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvenredni nedelje in
praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti:
Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 23.
UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.
TELEFON ŠTEV. 2852.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.
Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Dvojnost naše nacionalne organizacije.

Desetletja trajajoč boj med klerikalci in liberalci je povzročil, da so se skoraj vse naše nacionalne organizacije razcepile na dvoje. Zaslepljeni od strankarske strasti, smo že skoraj mislili, da je strankarstvo višek vsega smisla in zato smo ga vsiljevali celo v korporacije, kjer strankarstvo sploh nima mesta.

Tako je n. pr. več ko jasno, da v narodni obrambi strankarstvo ne sme imeti besede. Svojih bratov v tujini vendar ne moremo deliti na liberalce in klerikalce, temveč ti nam morajo biti samo Slovenci in sicer Slovenci v nesreči. Ker pa smo bili nepopoljšljivi strankarji, smo seveda morali dobiti tudi svoje liberalno in svoje klerikalno obrambno društvo. Nujna posledica tega pa je bila, da smo mesto sloge, ki bi edino mogla rešiti naše brate v tujini, tudi k njim vsiljevali svoje strankarstvo, pa naj si so se ga ti še tako branili.

Če nismo mogli niti narodno obrambo obvarovati pred dvojnostjo, ni čuda, če je ta zavladala tudi na vseh drugih poljih. Tako se je morala naša telovadna organizacija razdvojiti na dvoje, pa čeprav je več ko jasno, da nima ne liberalstvo in ne klerikalstvo s telovadno organizacijo kot tako dosti posla. Enako pa je tudi gotovo, da niti nacionalna misel ne bi mogla povzročiti tega razkola, temveč da je dvojnost v naši telovadni organizaciji ustvarilo vnašnje meri le strankarstvo. Tu malo preveč nestrpnosti, tam malo preveč trmoglavosti in dvojnost je bila dosežena.

Bili so časi, ko je ta dvojnost posegla tudi na pevsko društva in ni dosti manj kalo, pa bi v Glasbeni Matici gojili liberalno, v »Ljubljani« pa klerikalno petje. K sreči pa je uvidevnost naših glasbenikov vsaj to dvojnost preprečila.

Seveda se je ta dvojnost pojavila tudi na gospodarskem polju. Vse obvladajoče strankarstvo je itak smatralo, da imajo gospodarske organizacije samo ta namen, da polnijo strankarske blagajne. Kako težki gospodarski polomi so nastali vsled te absolutno napačne misli, je itak dovolj znano in o tem ni treba izgubljati nobenih besed.

Še pred vojno pa smo dobili tudi socialistične organizacije, po vojni pa še kmetsko. Naravna posledica tega je bila, da smo iz dvojnosti prišli še v trojnost, deloma pa smo morali imeti kar po štiri organizacije za vsako stvar. Tako imamo danes tri telovadne, štiri združne, štiri književne itd. Nikjer pa niti ene organizacije, ki bi spoštovala sicer posebnost vsake, a obenem varovala skupen naroden interes nas vseh. Čisto odveč je razpravljati o tem, kdo je zakrivil to dvojnost in če so glavni krivci pri tem klerikalci ali liberalci. Prvič je gotovo, da brez krivde ni nobena plat, drugič pa je še bolj gotovo, da bomo dvojnost z rekriminacijami starih stvari samo povečali, ne je pa odpravili. Odpraviti jo pa moramo, če hočemo napredovati in se razvijati. Zakaj dvojnost nacionalne organizacije nas je ubijala pred vojno in nas tlačila od preobrata dalje in efekt te dvojnosti je sama izguba na vsej fronti. Samo če omenimo, kako smo vsled te dvojnosti zaigrali z medsebojnimi očitki svojo pozicijo v Beogradu in v gospodarstvu, pa smo dovoljno označili vso škodljivost dvojnosti naše nacionalne organizacije.

Zato je treba, da pričnemo z zbiranjem narodnih sil in vse kaže, da je doba za to že nastopila. Boj med klerikalstvom in liberalstvom izgublja vedno več tal in poslovili so se od njega učitelji in za njimi skoraj vsi državni nameščenci.

Trockij pripravlja državni udar.

Riga, 26. julija. Po vesteh, ki prihajajo iz Rusije, se ta država nahaja pred novo državljansko vojno. Dne 30. t. m. se sestane centralni izvršilni odbor komunistične stranke, ki naj končno reši vprašanje borbe med Trockim in Zinovjevom. Kakor se doznava, Trocki sploh ne namerava dovoliti, da bi prišlo do kake razsodbe, temveč bo še pred tem poskušal, s silo dobiti oblast v svoje roke. Stalin, ki je glavna oseba sedanjega moskovskega režima, si dozaj ni upal uničiti opozicije in sicer iz bojazni pred pristajši Trockega. Trocki ima še danes glavno svojo moč v vojski. Vorošilov, da jasni poverjenik za narodno obrambo, postavlja na vsa važnejša mesta v rdeči vojski svoje zaupnike. Trockega ime je naravnost legendarno v rdeči vojski, kajti Trocki je vodil vojno v najnevarnejših

trenutkih za državo. Vesti zadnjih dni, ki prihajajo iz Rusije o ojačenem terorju in terorističnih akcijah proti zastopnikom civilnih oblasti, so v glavnem točne. Oblasti seveda zamlčujejo prave vzroke teh atentatov, ki jih po večini ne izvajajo morebiti protirevolucionarni monarhisti, temveč člani boljševiske opozicije, ki jo vodi Trocki. In tem je uspelo, da so s temi atentati omajali vero mas in tako pripravili teren za državni udar. Kakor se doznava, so tudi v vladi sami medsebojna trenja. Stalin skupaj z Vorošilovom stalno intrigira proti Rikovu in dela na to, da bi ga vrigel. Na vsak način moramo naslednje dni pričakovati iz Rusije krvavih dogodkov, ki bodo odločili o tem, komu bo pripadla oblast.

Davidović za ohranitev sedanje vladne koalicije.

Beograd, 26. julija. (B.) Situacija, ki je bila ustvarjena z znanim govorom g. Davidovića pri Takovu in kesneje v Skoplju, je prišla v neko določno fazo. Vsi politični krogi se bavijo posebno z izjavo dr. Marinkovića. Situacija je obelježena s tem, da se morajo demokracije odločiti, ali oslonejo v vladi, ali gredo iz nje. S svojimi zadnjimi izjavami je dr. Marinković postavil vprašanje, ali naj gredo demokracije pred glavni odbor svoje stranke, ki naj bi rešil vprašanje odnošajev demokratskih ministrov in g. Davidovića. Toda Davidović, ki je včeraj prišel iz Skoplja, je izjavil, da ni potrebno iti pred glavni odbor, ker ni no-

benega spora. Davidović je zato, da koalicija ostane, seveda pa samo ob znanih pogojih, ki jih je on naglasil.

V zvezi z vsem tem se s posebnim interesom pričakuje seja demokratskega izvršilnega odbora, ki se sestane jutri dopoldne. Na tej se mora odločiti, ali se skliče širši glavni odbor demokratske stranke. Člani vlade, in sicer oba dela, tako Demokratska zajednica kot radikali, se nahajajo na isti črti. Politični krogi so prepričani, da ta spor ne bo imel posledic in da bodo demokracije še naprej ostali v vladi prav do volitev. Po volitvah pa ni izključeno, da se situacija pri demokracijah izpremeni.

KRALJ PRIDE DANES NA BLEDO.

Beograd, 26. julija. Iz političnih krogov se doznava, da prideta kralj in kraljica danes na Bled. Dalje se doznava, da bo čez kaka dva dni, ko bo kralj že na Bledu, prišel do njega predsednik vlade Velja Vukičević in mu podal svoje poročilo.

DAVIDOVIĆ O SPORAZUMU MED VUKICEVIĆEM IN KOROŠCEM.

Beograd, 26. julija. (B.) Davidović se je po svojem povratku iz Skoplja tako le izjavil o sporazumu med Vukičevićem in Korošcem: Dr. Korošec prav rad dela sporazume ali jih tudi prav tako lahko opušča in menja. Sedaj pa ni sklenil samo sporazuma, temveč še nekaj več: z Vukičevićem je sklenil pakt prijateljstva, za katerim pa — vsaj danes — stoji še bolj slaba vojska: kakih 20 korošcevcev in kakih 10 vukičevićevcev. Ta sporazum pa lahko traja tudi samo toliko dni, kolikor šteje njuna vojska. Mislim, da res dolgo ne bo trajal, mogoče najdalje do volitev. Po volitvah pa bo dr. Korošec moral rešiti vprašanje, katero carstvo si bo izvolil.

Ali tudi med političnimi strankami se že opaža prenasitenost s starimi frazami, kakor je to najlepše dokazal sporazum med SLS in NRS.

Strankarji, ki žive še vedno le od starega boja med klerikalci in liberalci, vidijo seveda v tem sporazumu samo lov za mandati. Da pa je to absolutno napačno, dokazujejo že z vso jasnostjo postavljene kandidatne liste. Ne, sporazum med SLS in NRS pomeni začetek slovenske konstruktivne politike, kateri ni več strankarstvo edin namen, temveč kateri je le sredstvo za napredek naroda.

Danes naravno še ni mogoče reči, če bo imela ta konstruktivna politika popoln uspeh, ker tudi še ni jasno, kako

iskreno sta obe stranki za tako politiko, toda možnost za res konstruktivno politiko je podana in s tem tudi možnost, da se dvojnost v naši nacionalni organizaciji odpravi. Napredek pa je že v tem, da smo sploh prišli do te možnosti.

In dober znak je v tem, da je ta možnost prvič naglašena v volivni borbi, da ima tudi volivec priliko naglasiti, če je za novo konstruktivno politiko ali pa stari boj med klerikalci in liberalci. Da pa se more volivec o tem izjaviti, je treba, da o tem kot prvi izpregovore politični voditelji in da oni kot prvi povedo, če so za brezploden predvojni boj ali pa za konstruktivno slovensko politiko.

Ali bodo to storili?

Po pogrebu kralja Ferdinanda

Bukarešta, 26. julija. Maše zadušnice za pokojnim kraljem Ferdinandom so se darovale včeraj v prisotnosti kraljice Marije, kralja Mihajla, princeze Jelene, jugoslovanskega kralja in kraljice, princeze Jelisave, princa Nikole, princezinje Ileanne in princov Hohenzollern-Sigmaringen in Hohenlohe. Opravili so maše 3 metropolitani in 12 vladik.

Bukarešta, 26. julija. Vlada je priredila svečan obred na čast jugosl. delegacije, ki se je udeležila pogreba pokojnega kralja Ferdinanda. Kraljeva dvojica se nahaja že v Sinaji. — Predsednik vlade Bratianu se je jugoslovenskim delegatom prisrčno zahvalil in v svojem govoru naglašal prijateljstvo, ki veže obe državi.

PRINC KAREL VZNEMIRJA RUMUNSKO VLADO.

Pariz, 26. julija. Pariško časopisje kar tekmuje v donajanju raznih verzij o bivšem rumunskem prestolonasledniku princu Karlu. Tako sedaj piše, da je predvčerajšnjim posečila princa Karla neka delegacija iz Bukarešte. Opazilo se je tudi, da se je princ Karel udeležil samo zadušnice za svojim očetom in sicer z diplomatskim zborom, ni pa se udeležil službe božje, ki jo je priredila rumunska kolonija. Rumunsko poslaništvo opravičuje to tako, da je bil princ Karel popoldne vznemirljen in da je zato ostal ves čas doma.

VLADA PROTI PRISTAŠEM PRINCA KARLA.

Bukarešta, 26. julija. Vlada je izdala energičen ukrep proti pristašem princa Karla. Včeraj so bili premeščeni vsi častniki rumunske vojske, ki so osumljeni kot prijatelji princa Karla.

REGENTSKI SVET POD VPLIVOM BRATIANU-A.

Rim, 26. julija. Po vesleh iz Bukarešte dobiva Bratianu vedno večji vpliv v regentskem svetu. Trdi se, da bo v kraljem spravi v regentski svet tudi svojega brata, sedanjega fin. ministra.

TRGOVINA NE ZMAGUJE VEČ DAVKOV.

Beograd, 26. julija. Generalna direktorija davkov je objavila pregled o vplačanih neposrednih davkih za mesec april t. l. V primeri s prejšnjim letom so najbolj padli dohodki od neposrednih davkov in doklad. Značilno je zmanjšanje dohodkov iz davka na poslovni promet. To kaže, da je trgovski promet v vsej državi padel in da trgovina ne more več prenašati davčne preobremenitve, posebno v obliki davka na poslovni promet. To jasno kaže, da morajo pristojni činitelji bolj uvaževati zahteve naših gospodarskih krogov.

LONDONSKA ŠAHOVSKA OLIMPIJADA.

London, 26. julija. Predvčerajšnjim se je nadaljeval šahovski turnir. Vse partije so še nedokončane. Edina viseča igra med Jugoslavijo in Anglijo je končala remis in je stanje po 5. kolu Velika Britanija : Jugoslavija 3½ : ½.

Včeraj se je odigralo 6. kolo šahovskih tekem, kjer se je dosegel naslednji rezultat.

Jugoslavija : Italija 3½ : ½.
Madjarska : Danska 3 : 1.
Avstrija : Španija 3 : 1.
Nizozemska : Češkoslovaška 3 : 1.
Nemčija : Švedija 3 : 1.
Svica : Belgija 3½ : ½.
Anglija : Francija 3 : 1.
Estonka : Finska (remis) 2 : 2.

